

ในผืนป่าดินแดนล้านนา มีสมุนไพร ให้ผู้คนได้นำมาใช้กันมากมาย มีทั้งนำมาใช้ รักษาโรคที่เกิดกับคน มีทั้งสมุนไพรที่ใช้ได้ทั้ง คนและสัตว์เลี้ยง สมุนไพรบางอย่างหายาก มาก อย่างเช่น ผักตืด

สายฝนกระหน่ำเม็ดตกลงมาอย่างหนักหน่วง ขณะที่ผู้เขียนกำลังขับรถฝ่าเม็ดฝนขึ้นไปบนดอยสูงที่เรียกกันว่าป่าเหมี้ยงแม่ตอน สองข้างทางมีสายน้ำไหลกรากรกลงมา



พิษมาใส่ในตัวคน พอหมอพื้นบ้านก็จะเด็ดเอาใบตืดมาเป่า เช็ด แหก ตืดเอาพิษ โรคร้ายที่อยู่ในตัวออกไปทำให้ผู้ป่วยหายจากโรคได้ตามต้องการ

แต่เป็นที่น่าเสียดาย ผักตืดนี้หายากมาก พออุยบุญญาบอกว่ ป่าทั้งปามีต้นนี้ต้นเดียว จะขยายพันธุ์มันก็ไม่มีลูกให้เราเอามาเพาะ พอมีดอกบางครั่งก็เหี่ยว มีเม็ดก็ไม่ค่อยสมบูรณ์ เคยก้อบ(ตอน) มันก็ไม่

✓ ตืด ชื่อผักป่าคนล้านนา ณะหนุการนำมาทำอาหารและสร้างยา

ตามหน้าผาที่ลาดชัน ใจหนึ่งก็เกรงว่าผนังดินจะถล่มลงมาทับเอาเราแบนแต่แต่ หรือไม่ก็กองดินจะขวางทางไปข้างหน้า ต้องถอยรุด



กลับ แต่ก็ต้องลำบากเพราะถนนขี้เขามันแคบพอที่รถเดินได้เท่านั้น มันไม่กว้างพอจะให้เราถลันรถ ในใจรำลึกถึงบุญคุณพ่อ แม่ ครูบาเจ้าศรีวิชัยขอให้รถผ่านพ้นสายฝน ฟ้าร้องฟ้าฝ่าในป่าเขา

ไม่นานนักรถก็พาผู้เขียนเข้าสู่หมู่บ้านแม่ตอน เข้าพักริมวัดรอสายฝนหาย จึงไปสอบถามหาบ้านคนที่รู้จักก็ได้พบกับพ่อนุญา กำลังก่อไฟในบ้านเตรียมหนึ่งใบเหมี้ยง ผู้เขียนเข้าไปยกมือไหว้ตามธรรมเนียมคนล้านนาพูดจาทักทายสักครู่ ก็เดินออกมานอกบ้านพบกับต้นไม้ต้นหนึ่งดอกสีขาวสวยงาม มองดูใบแปลกตากว่าต้นไม้อื่นๆผู้เขียนจึงถามพ่อนุญาว่ามันเป็นไม้อะไร?

พ่อนุญาตอบว่า "มันชื่อต้นตืด" มีสรรพคุณต่อผู้คนที่อาศัยอยู่ตามป่าเขามากมายเพราะผู้คนในผืนป่าหากเกิดอาการเจ็บปวดท้อง ก็จะนำเอาใบตืดมาต้มเพื่อต้มน้ำยา อาการปวดท้องก็จะหายไป บางเวลาผู้ป่วยที่อยู่ตามป่าเขา เกิดอาการปวด บวม ตามเนื้อตามตัว หรือบางครั้งชาวบ้านก็เชื่อกันว่าถูกพิษผีป่า ผีเขาเอา

ออกรากขณะที่ต้นของมันก็ดูเท่าเดิม ไม่เจริญเติบโตขึ้นไปกว่าเดิมมากนัก

ผู้เขียนจึงขออนุญาตถ่ายภาพเอามาเล่นฝากกัน และขอความรู้จากพ่อนุญาต่อไปว่า นอกจากสรรพคุณผักตืดเท่าที่เล่ามาแล้ว ยังมีสรรพคุณอื่นๆอีกหรือไม่

ท่านเล่าว่า "ที่จริงผักตืดมันยังมีคุณค่าต่อผู้คนอีกมาก บางครั้งอยู่ในป่า เวลาเกิดภัยธรรมชาติผักตืดจะถูกนำมาปรุงเป็นอาหารแกงกับปลาแห้ง (ปลาย่าง) เวลาหน้าหนาวเกิดอาการไข้คนเราจะเอารากผักตืดมาต้มดื่ม น้ำอุ่นๆ คล้ายกับน้ำชาของคนจีนจะทำให้เกิดความอบอุ่นในร่างกายทนหนาวได้นานๆ

ผู้เขียนได้อำลาบ้านपालงมาก่อนที่ตะวันจะลับยอดดอย ปล่อยให้ผักตืดเป็นความหลังอยู่ในป่าเขา คิดว่าสักวันหนึ่งจะขอขึ้นไปหาวิธีขยายพันธุ์ผักตืด ให้แพร่หลายเกิดประโยชน์ต่อผู้คนในเมืองกันบ้าง

แหล่งข้อมูล ภาพผักตืด บนดอยแม่ตอน อำเภอคอดอยสะเกิด จ.เชียงใหม่.

โดย นิคม พรหมมาเทพย์